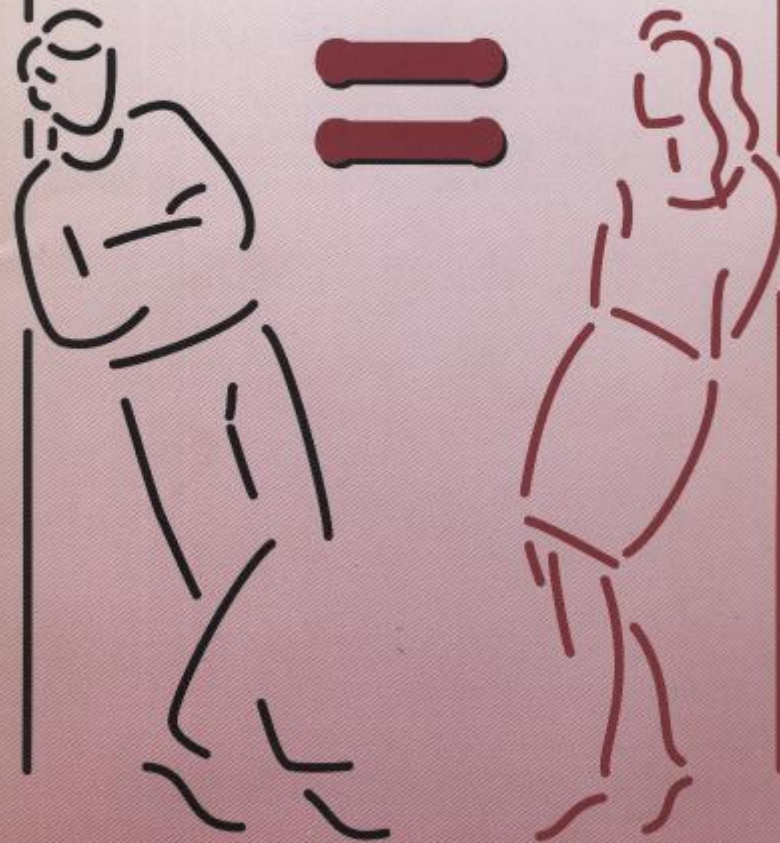

Curs de llenguatge no sexista

Eulàlia Torras Oliveras,
eulalia.torras@uab.cat
Servei de Llengües
Universitat Autònoma de Barcelona

<http://blogs.uab.cat/llenquatgenosexista>

ÚS IGUALITARI DEL LLENGUATGE

- Quina diferència hi ha entre *sexe* i *gènere*?

construcció cultural

categoria lingüística

Sexe i gènere

Segons l'ONU...

“**gènere** es la forma amb què totes les societats del món determinen les funcions, actituds, valors i relacions que afecten l'home i la dona. Mentre el **sexe** fa referència als aspectes biològics que es deriven de les diferències sexuals, el gènere és una definició de les dones i dels homes, construït socialment i amb clares repercussions polítiques. El sexe d'una persona és determinat per la **naturalesa**, però el seu gènere l'elabora la **societat**”.

IV Conferència Mundial de les Dones, Beijing, 1995

- Què vol dir *androcèntric*?
- Què vol dir *sexista*?

ESTEREOTIPS i USOS SEXISTES

La morfologia de gènere en les llengües romàniques

Acord del Parlament de Catalunya sobre l'ús no sexista de la llengua

- Primer. És evident que en català i altres llengües el gènere dels substantius no té cap relació directa amb el sexe dels referents. Malgrat això, l'assimilació de la categoria gramatical de gènere a la noció biològica de sexe és a l'origen de moltes confusions relacionades amb aquests conceptes. Cal partir de la consideració que la llengua catalana, com a sistema lingüístic, té **el masculí com a categoria gramatical no marcada pel que fa al gènere**. Això no obstant, la progressiva presència de les dones en molts àmbits socials i de responsabilitat, i la tendència a relacionar gènere i sexe en els casos en què els referents són animats, han fet que **cada vegada més es pugui percebre que el masculí pot ser excloent**, encara que la referència no es faci a cap persona específica.

Barcelona, desembre 2010

Quins recursos hi ha per a un ús no sexista del llenguatge?

- Ús de la forma femenina concreta

<http://vigilant-far.blogspot.com/2008/09/questions-de-llengua-xxxi-la-jutge.html>

- Formes genèriques, col·lectives i altres expressions
- Expressions neutres, abstractes o despersonalitzades
- Formes dobles o desdoblaments
- Canvis de pronoms
- Canvis mínims de redacció, perífrasis

■ De què depèn

l'aplicació d'aquests recursos?

- Tenir en compte l'autoria, el registre, la intenció, el públic...
- Mantenir la llargada
- Evitar l'enfarfegament

Els registres de la llengua

- col·loquial
- periodístic (premsa diària i publicacions periòdiques diverses, fullets, prospectes, etc.)
- administratiu
- tècnic i científic (tractats i manuals sobre les diverses disciplines, articles en publicacions especialitzades i de divulgació, textos legals)
- literari...

Els registres lingüístics: presentació

Quin recurs és el millor?

Podem ordenar els recursos en ordre de preferència?

1. Formes genèriques, col·lectives i altres expressions
1. Expressions neutres, abstractes o despersonalitzades
1. Canvis mínims de redacció, de pronoms, perífrasis
2. Formes dobles o desdoblaments

Les formes doubles

firedondo.com

<http://lenguajeadministrativo.com/2011/01/20/verdadero-o-falso>

A. Formes Genèriques: Quan en un text fem referència a un nombre de persones indeterminades, que inclouen tant a dones com a homes, és preferible usar formes genèriques (comunitat, professorat, equip docent, etc.), per evitar l'ús del masculí com a genèric o l'ús sistemàtic de tots dos gèneres.

A.1 Noms col·lectius		A.2 Noms d'organismes i unitats administratives		A.3 Noms professionals		A.4 Mots genèrics	
En comptes de	És preferible	En comptes de	És preferible	En comptes de	És preferible	En comptes de	És preferible
Ciudadans	Ciudadania/ societat	Alcalde	Alcaldia	Directius	Equip directiu	L'interessat	La persona interessada
Treballadors	Personal/ plantilla	Regidor	Regidoria	Administratius	Personal administratiu	El sol·licitant	La persona sol·licitant
Funcionaris	Funcionariat/ funció pública	Secretari	Secretaria	Metges	Cos mèdic	El beneficiari	La persona beneficiària
Empresaris	Empresariat	Gerent	Gerència	Infermeres	Personal sanitari	L'arrendatari	La part arrendatària
Consellers	Consell Executiu	Administrador	Administració	Tècnics	Personal tècnic	El demandant	La part demandant
Joves	Juventut/ jovent	President	Presidència	Professors	Equip docent/ professorat	Els contractants	La part contractant
Veïns	Veïnat/ comunitat	Director	Direcció	Advocats	Advocacia		
Alumnes	Alumnat	Delegat	Delegació	Jutges	Judicatura		
Homes	Gent/ humanitat població/ les persones	Coordinador	Coordinació	Enginyers	Enginyeria tècnica		
Tots	Tothom/ tot el món tota la gent	Assessors	Consell Assessor	Botiguers	Col·lectiu de botiguers		
Electors	Electorat	Notari	Notaria				
Socis	Associació/ agrupació	Distribuidor	Distribució				
Membres	Col·lectiu	Tutor	Tutoria				
Voluntaris	Voluntariat	Psicòleg	Gabinet de psicologia				
Adolescents	Adolescència	Conserge	Consergeria				

Quan no és possible usar formes genèriques

B. Formes Dobles: Quan no és possible usar formes genèriques, podem fer servir les formes dobles. També les podem utilitzar per fer més èmfasi en un text. És interessant alternar les formes masculines i femenines (dones i homes, nens i nenes, etc...) i usar aquestes en detriment de les formes abreujades ja que el mot femení és sempre l'accessori.

Bibliografia: Guia de sensibilització i formació en igualtat d'oportunitats entre home i dona, Fundación Mujeres. *Marcar les diferències: la representació d'homes i dones a l'època (2005)*, Eulàlia Lladó Cusi.

Cartes, sol·licituds, impresos, etc

En comptes de	És preferible	En comptes de	És preferible
Sr. / Sra	Nom i cognoms	El/la salutem	Us saludem
El/la sol·licitant	Nom i cognoms	Titulat/da	Titulació
Nascut/da	Lloc de naixement natural de	Filles dels alumnes	Filles de l'alumnat
Domiciliat/da	Domicili	Benvolgut/da senyor/a	Benvolgut senyor, Benvolguda senyora,
Li comuniquen que	Us comuniquen que	Redactors	Redactat per
El comidem a	Us convidem	Afillat	Amé afiliació

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa i Ocupació

SOC Servei d'Ocupació de Cambrils

AJUNTAMENT DE CAMBRILS
Polítiques d'qualitat

Unió Europea
Fons social europeu
L'UEE treballa en el teu futur

Desenvolupament Local
Diputació Tarragona

Recordem, però...

- Acord sobre l'ús no sexista de la llengua
- ...
- Cinquè. En les referències fetes en plural a col·lectius que poden ser constituïts tant per homes com per dones, s'entén que el **masculí té valor genèric**, llevat que s'especifiqui expressament (o es dedueixi inequívocament del context) el contrari. Aquestes referències, per tant, en pro dels principis d'economia i de simplicitat, habitualment no es dupliquen. Si hi ha una voluntat de precisar o d'emfasitzar la referència a dones i homes dins del text, es poden fer servir formes dobles.
- ...

Altres exemples

Textos per comentar:

- <http://www.sindicat.net/salut/mespaq/protocol%20lcam.html>
- <http://www.upf.edu/comite/legislac/conveni/cap10.html>
- http://www.ara.cat/xarxes/twitter-facebook_0_893310800.html
- http://www.joanteixido.org/doc/investigacioeducativa/reerca_educativa.pdf (p. 68)

Moltes gràcies!

Eulàlia Torras Oliveras,
eulalia.torras@uab.cat

Servei de Llengües

Universitat Autònoma de Barcelona